Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 938/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen bioenergian kestävyydestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mai Kivelän /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 938/2020 vp:

> Aikooko hallitus asettaa veron energialaitosten käyttämille kiinteille puupolttoaineille, ja jos ei,
>
> miten hallitus aikoo varmistaa hallitusohjelman ainespuun polttoa, luonnon monimuotoisuuden turvaamista sekä hiilinielujen ja -varastojen kasvattamista koskevien kirjausten toteutumisen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Energiaverotuksessa on määritelty energiatuotteet, jotka ovat lämmitys- ja työkonekäytössä verollisia. Lämmitykseen käytettävien sekä voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden, jäljempänä lämmityspolttoaineiden, kuten kevyen ja raskaan polttoöljyn, nestekaasun, kivihiilen, maakaasun, turpeen ja mäntyöljyn verotuksesta säädetään nestemäisten polttoaineiden osalta nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1472/1994) ja muiden osalta sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetussa laissa (1260/1996).

Lämmityspolttoaineiden vero koostuu polttoaineen energiasisältöön perustuvasta energiasisältöverosta ja polttoaineen elinkaarenaikaisiin päästöihin perustuvasta hiilidioksidiverosta. Turpeen ja mäntyöljyn verotus ei perustu niiden ominaisuuksiin muiden lämmityspolttoaineiden tavoin. Turpeesta kannetaan erillistä energiaveroa, jonka suuruus on 3 €/MWh. Mäntyöljyn vero vastaa raskaan polttoöljyn veroa ja sen tarkoituksena on ohjata mäntyöljy energiakäytöstä jatkojalostukseen kemianteollisuuden raaka-aineeksi. Kiinteä biomassa sekä biokaasu ovat verottomia.

Turpeen veroa on muista veromuutoksista riippumatta sekä korotettu että laskettu. Turpeen verotuki on kasvanut kuluneella vuosikymmenellä huomattavasti, sillä turpeen veroa ei ole korotettu aina muiden lämmityspolttoaineiden veronkorotusten yhteydessä tai korotus on ollut muita lämmityspolttoaineita pienempi. Jos turpeen verotaso määräytyisi nykyisen energiaveromallin mukaisesti, sen verotaso olisi erillislämmöntuotannossa lähes 30 €/MWh ja yhteistuotannossa noin 22 €/MWh. Lisäksi turve on säädetty verolliseksi lämmöntuotannossa vain, jos turvetta käytetään lämmöntuotantoon voimalaitoksessa tai lämpökeskuksessa yli 5 000 MWh vuodessa.

Osana vuoden 2021 talousarvioesitykseen sisältynyttä lämmityspolttoaineiden veronkorotusta myös turpeen energiavero nousee ehdotuksen mukaisesti 2,7 eurolla megawattituntia kohden vuoden 2021 alusta. Lisäksi talousarvioneuvotteluissa päätettiin, että turpeen verotuksessa otettaisiin

käyttöön lattiahintamekanismi vuodesta 2022 lähtien, minkä tarkoituksena on yhdessä päästöoikeuden hinnan kanssa vähintään puolittaa turpeen energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä hallitusohjelmaan sisältyvän tavoitteen mukaisesti. Samalla tavoitteena on pitää huolta siitä, ettei ainespuuta ohjaudu polttoon.

Veronkorotuksen jälkeen turpeesta kannettava energiavero ei edelleenkään vastaa energiaveromallin mukaista verotasoa. Turpeen verotuki ei myöskään muutu, sillä turpeen nimellinen verotaso erillislämmön tuotannossa ja yhteistuotannossa kasvaa täsmälleen saman verran kuin muilla verollisilla polttoaineilla. Toistaiseksi verottoman biomassan verotuki kasvaa ja sen kilpailukyky suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin paranee sekä erillisessä lämmöntuotannossa että yhteistuotannossa.

Huolenaiheena turpeen käytön vähentämiselle energiakäytössä onkin pidetty sen korvautumista ainespuulla eli puulla, jota voidaan käyttää esimerkiksi saha-, vaneri-, paperi- tai selluloosateollisuuden raaka-aineena. Turpeen veronkorotukset parantaisivat energiantuottajien puustamaksukykyä, jota toisaalta rajoittaisi kaukolämmön kilpailukyky ja muut tuotantovaihtoehdot. Turpeella tuotetulle kaukolämmölle olemassa olevia vaihtoehtoisia uusiutuvan energian lähteitä ovat ainakin bioenergia, teollisen kokoluokan lämpöpumput sekä hukkalämpöjen hyödyntäminen. On kuitenkin suuria paikkakuntakohtaisia eroja siinä, miten ja millä aikataululla vaihtoehtoiset lämmitysmuodot ovat hyödynnettävissä. Kysymyksessä esitettävään puun verottamiseen liittyy monia avoimia kysymyksiä, jotka vaatisivat erillistä perusteellista selvittämistä, minkä totesi myös Energiaverotuksen uudistamista selvittävä työryhmä raportissaan.

Hallitusohjelman mukaan turpeen energiakäyttö puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. Turpeen käyttö näyttää kuitenkin vähenevän ennakoitua nopeammin. Keskeistä nykyisessä tilanteessa on varmistaa energialaitosten kotimaisen lämmityspolttoaineen saanti. Hallitus ei ole asettamassa veroa puupolttoaineelle.

Helsinki 31.12.2020

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen